

Kopcsákné Lakatos Ildikó

Békés Vármegyei Kormányhivatal

Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály

5700 Gyula, Megyeház u. 5-7.

Tárgy: A Greenpeace Magyarország Egyesület észrevételei a BE/38/02394/2024 ügyszámon (Sarkad, Nyékipusztai mezőfejlesztés, Nyékipusztai Gázüzem (KTJ: 103038677) kapacitás módosítás és technológiai fejlesztés összevont környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárása) **folyó eljáráshoz**, a 2024. november 21-én tartott online közmeghallgatás keretében

Általános megállapítások

1. A hatásvizsgálati dokumentáció a gázmezőn szénhidrogén kutainál zajló (és a jövőben várhatóan zajló) repesztési, serkentési folyamatot csak elnagyoltan, fontos részletek kihagyásával mutatja be.
2. A dokumentáció egyes részletkérdéseket elméleti megközelítésben, iparági sztenderdekre hivatkozva tárgyal, nem véve tudomást a mezőn már több, mint két éve zajló tevékenységekből adódó tapasztalatokról, azokat nem veszi számításba, nem veti össze az elméleti ismeretanyaggal, így nem kerül sor a környezeti hatások teljes körű bemutatására.

Részletes megállapítások

1. 3.1.1. fejezethez: A dokumentáció a rétegrepesztés/serkentési folyamat során felhasznált, vagy felhasználni tervezett anyagokat (3.1.1) nem sorolja fel. A HHE Sarkad Kft. „Sarkad I. - szénhidrogén” bányatelek Termelési Műszaki Üzemi Tervéből származó leírás
 - a. a repesztéshez felhasznált víz kutanként várható mennyiségét, forrását nem említi. A *“vízkutak mindegyike 650 m-nél sekélyebb”* mondat nem egyértelműsíti, hogy a repesztéshez felhasznált víz kinyeréséhez szükséges kutakról beszél-e
 - b. szerint az alkalmazandó serkentési technológiát mindig az adott földtani közeghez kell igazítani, de kísérletet nem tesz a várhatóan felhasznált anyagok listájának összeállításához; mindössze a HHE-Nyékipusztai-6A jelű kút tervezett hidraulikus rétegserkentési eljárásához felhasználandó anyagokat ismerteti (azokat sem teljes körűen), de azt nem veti össze a megvalósult forgatókönyvvel, annak ellenére sem, hogy a kérdéses kút mélyítése és repesztése már befejeződött
 - c. a serkentőfolyadékot “víz alapú géles folyadék”-ként írja le, de az összetevőit nem specifikálja
 - d. a kitámasztó anyag összetételét tekintve “főleg Al_2O_3 ”-at említi, a többi összetevőről csak összefoglalóan tesz említést (mesterséges oxidásványokként, inert anyagként leírva őket)
 - e. nem ismerteti a repesztéshez használt anyagok (homok, Al_2O_3 stb.) szállításához, kezeléséhez, tárolásához szükséges tevékenységeket, illetve azok esetleges környezeti hatásait
 - f. nem ismerteti a repesztéshez szükséges serkentőfolyadék előállításához szükséges eszközöket, illetve magát az eljárást, így az azok használatából, illetve az annak során fellépő esetleges környezeti hatások nem ismerhetők meg a dokumentációból

- g. nem ismerteti, hogy mi történik a serkentőfolyadékkal, szükség van-e a repesztési eljárás után esetleg deponálásra, átmeneti tározásra stb.
- h. nem ismerteti, szükség van-e az egyes kutaknál többszöri repesztésre.

2. 3.2.1. fejezethez:

- a. A fúrótorony a dokumentáció szerint “néhány hétig” jelenik meg a tájban. Itt érdemes lenne jobban specifikálni a “néhány hetet”, hiszen egy kút fúrásánál is akár hónapokról is lehet szó. Ráadásul a fúrótoronyt várhatóan egy kút mélyítése után áthelyezik egy másik, a gázmezőn relatív közelségben tervezett kúthoz, így a tájban való megjelenése, rövid szünetekkel, de folyamatosnak is tekinthető
- b. A kútkörzet kb. 12 m x 21 m kiterjedésűnek írja le. Ez megfelel az általános iparági sztenderdeknek, a tapasztalatok szerint azonban a Sarkad-I. telken a már lemélyített, üzemelő kutak területe ennél nagyobb, nem sokkal marad el a létesítés idejére megadott 120x120 métertől
- c. A kútkörzetben található eszközök vertikális kiterjedése a dokumentáció szerint “csak max. néhány méter”, ami megintcsak megfelel az iparági sztenderdeknek, ehhez képest volt példa már üzemelő kútnál is ennél nagyobb (10-20 méter nagyságrendű) eszközök jelenlétére
- d. A munkagépek megjelenése, a terület zavarása átmeneti és viszonylag rövid idejű a dokumentáció szerint, ami a létesítés néhány hetes időszakára korlátozódik. Ehhez képest tapasztalható volt már üzemelő kútnál is a munkagépek jelenléte, üzemeltetése.
- e. a felszín alatti vizeknél a kutak létesítéséhez, kivitelezéshez szükséges technológiai vizet a dokumentáció szerint szállítással biztosítják, ennek mennyiségét és forrását nem említi. A helyszínen gyűjtött tapasztalatok arra utalnak, hogy a területen történik vízkitermelés.
- f. A talaj érintettségét a vezetékfektetéssel összefüggésben ismerteti a dokumentáció, ellenben a tapasztalatok szerint a kutak létesítése során néhány méter magas földtöltést építenek a kútkörzet köré, amit az üzemeltetés idejére már elbontanak. A töltéshez felhasznált anyag forrása, összetétele, sorsa nem ismert.

3. További részletes észrevételek

- a. A gázmezőn (a kutaknál, a gázüzemnél, illetve az ezekhez vezető utakon) folyamatosnak tekinthető a nagyméretű tehergépjárművek különböző okokból való jelenléte, forgalma. Az ebből fakadó környezeti hatások összegzése nem lelhető fel a dokumentációban, a tehergépjármű-forgalom részekre bontva, elkülönítve jelenik meg egyes pontoknál (kutak, gázüzem létesítése, üzemeltetése stb.), de az ezeknél leírt számok a tapasztalatok alapján összességében nem fedik le a valóságos képet.
- b. Nem került sor a gázmező területén létrehozott, murával megerősített utak használata során keletkező porkibocsátás számbavételére, holott a tapasztalatok szerint a kimutatottnál lényegesen nagyobb területet érint a közlekedésből származó porterhelés.
- c. A vízvisszasajtoló kutaknál 700 m³/nap várható igénnyel számolnak, a termelvényvíz várható mennyiségénél 800 m³/nap-ot adnak meg, a kettő közötti különbséget a dokumentum nem magyarázza.
- d. A gázüzem tájképi hatásaként ismertetett néhány méteres vertikális kiterjedésnek ellentmond a fáklya (18,3 m), illetve az abból kibocsátott lángcsóva magassága (5-6 m), ami így jelentős tájképi hatást hozva létre, messziről, több kilométeres távolságból is látható.

- e. A gázüzem fényszennyezésénél a mesterséges kültéri világítás hatását ismerteti, a folyamatosan üzemelő fáklya fényével nem számol a dokumentáció.
- f. A légszennyező forrásoknál nem ismerteti külön a lefúvató kémény várható kibocsátását. A "vészlefüvató"-ként bemutatott eszközről nem derül ki, hogy az a lefúvató kéményt takarja-e. Amennyiben igen, úgy a megadott "1-2 évi alkalommal, rövid időtartammal" történő működtetésével kapcsolatban elmondható, hogy a tapasztalatok alapján többszöri működésre is sor kerülhet: 2024. szeptember 16-án és 17-én is sor került kibocsátásra a lefúvató kéményen keresztül, amit [videófelvételekkel is dokumentált](#) a Clean Air Task Force munkatársa. Ezen felül, a Greenpeace által végzett [légszennyezettség-mérés](#) is tanúskodhat arról, hogy a lefúvatókéményből évi 1-2 alkalomnál többször fordul elő kibocsátás. Az erről szóló bejelentésünket 2024. november 20-án eljuttattuk a Békés Vármegei Kormányhivatalhoz.
- g. A légszennyező forrásoknál nem ismerteti külön az egyéb pontszerű kibocsátási forrásokat, így pl. Az EBT02 számú tartály sem, aminek egy szelepén keresztül 2024 szeptemberében ugyancsak kimutatott videófelvételekkel dokumentált szivárgást a Clean Air Task Force munkatársa.
- h. A kutak létesítése során is sor kerülhet metánkibocsátásra, fáklyázásra, erre szolgáló eszköz látható volt a létesítés alatt álló kutak területén, ezt mégsem veszi számba a dokumentáció.
- i. A gázmezőn folyamatosnak tekinthető a fáklyázás, és dokumentáltan metánkibocsátásra is sor kerül. A [vonatkozó EU szabályozás](#) (Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2024/1787 rendelete az energiaágazaton belüli metánkibocsátás csökkentéséről és az (EU) 2019/942 rendelet módosításáról) 2024. augusztus 4-én szigorodott, aminek értelmében kötelező lesz a metánszivárgások megszüntetése, valamint a szabályozás betiltja a metán lefúvatását (rutinszerű légkörbe engedését), és a rutinszerű fáklyázást is. A dokumentáció nem ismerteti, hogy ezeknek a rendelkezéseknek hogyan fog megfelelni a jövőben a gázüzem, csak a technológiai folyamatos kiépítésére, illetve gázmotorok telepítésére hivatkozva említi, hogy az elfáklyázott gázmennyiség csökkenni fog. Ezek menetrendje, illetve a fáklyázott mennyiség csökkenésének várható üteme hiányzik a dokumentációból.